

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתנגד ומתפאר שם הצידיק יותר מתנגד ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קלימ"ב, סו)

טוב להגיד ולשיר **נְחֵם נְחֵם נְחֵם מְאוֹמָן** לזכות לכל הישועות

שבת כ"י-תשא

📖 **ואמלא אותו ...** (ל"א, ג')

"ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה", שהם בחינת הארבעה מוחין, כמבאר בהתורה "חיים נצחיים" (לקוטי מוהר"ן ב' - סימן ע"ב). נמצא, שקורא המוח הרביעי 'כל מלאכה', כי שם עיקר המלאכה והאמנות של האדם בזה העולם, כי כלל המוחין הם שלשה שהם: חכמה בינה דעת, אך לפעמים נקראים ארבעה מוחין מחמת שהדעת כלול משתים שהם בחינת חסדים וגבורות. ואלו המוחין מבאריין בפסוק הנ"ל: ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה — שהם חכמה ובינה. ובדעת ובכל מלאכה — זה בחינת מוח הדעת שכלול משתים, שזהו בחינת 'ובדעת', שהוא בחינת החסדים שבדעת, שהם בחינת דעת סתם, כי הם עיקר הדעת, 'ובכל מלאכה' זה בחינת המוח הרביעי שהוא מוח הגבורות שבדעת, שהוא בחינת ובכל מלאכה, כי שם עיקר האמנות והמלאכה של כל אדם.

כי זה ידוע שעיקר אחיזת הסטרא אחרא, הוא בבחינת גבורות ודינים. ועל כן שם בבחינת מוח הגבורות שם נאחזים המחשבות זרות של הסטרא אחרא ששם עיקר הברור ששם עיקר המלחמה,

ועל כן נקראים "ובכל מלאכה", כי שם עיקר המלאכה והאמנות של האדם להיזהר במחשבתו לנקותה ולטהרה מפסלות. כמו הבעל מלאכה שמוכך ומטהר את הכלי וחותך ומנסר סביב הכלי כל המותרות והפסלות כדי להוציא כלי למעשהו, כמו כן צריכין לזכך את המחשבה ולגרש המותרות והפסלות שבמחשבה, כדי שיהיה כלי מוכן לקבל נפש רוח ונשמה דקדושה וכו', כמו שמבקשין על זה בכמה תפלות. (לקוטי הלכות - הלכות תפילין ו' - ל"ג)

📖 **לא ידענו מה היה לו ...** (ל"ב, כ"ג)

כל מה שחזקים יותר באמונת הרצון, היינו להאמין ולידע שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך, בודאי מתחזק יותר רצון האדם לעשות רצונו יתברך ולבטל רצונו מפני רצונו יתברך, ולהיות לו על כל פנים כסופין ורצונות חזקים לעבודתו יתברך, אשר זה עיקר היהדות כידוע. אך על ידי התגברות הבעל דבר, נחשך ונפגם אצלו אמונת הרצון, ועל ידי זה נחלש גם הרצון שלו דקדושה, ונופל לרצונות אחרים, לתאוות וכיוצא. אך מחמת שאף על פי כן כבר היו צדיקים הרבה בעולם, שגילו אמונת הרצון לעין כל על ידי האותות והמופתים וכו', אשר עשה משה ושאר הנביאים והצדיקים הבאים אחריו, עד אשר אי אפשר לכפר חס ושלוש בהרצון לגמרי. אך עיקר כח הבעל דבר לחס עדיין עם חלושי כח שבישראל הוא רק על ידי שמטיל ספק ברצון, ומוזה נמשכים כל ההתרחקות והנפילות של אותם שהתחילו קצת לגשת אל הקודש ואחר כך נפלו מזה, הכל מחמת ספקות הנ"ל, שהבעל דבר מטיל ספק בלבו כאילו אין לו עוד תקוה לשוב אליו יתברך, וכאילו אינו פועל עוד כלום ברצון הטוב, חס ושלוש, עד אשר על ידי זה מתרשל גם כן ברצון הטוב, וקשה וכבד עליו להמתין ולצפות כל כך לישועת השם.

כי מי שרוצה להמשיך על עצמו אמונת הרצון, ולמלא כל חסרונותיו רק על ידי זה, הוא צריך להמתין ולהמתין, בבחינת (איכה ג) "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'". וכל זה אם הוא חזק באמונת הרצון בודאי גמור, אבל על ידי הספקות הנ"ל, אזי מטה ידו ונלאה מלהמתין כל כך, עד שיוכל לבוא על ידי זה לנפילה גדולה כני"ל.

ומזה היה כל טעות הערב רב עד שעשו את העגל, כי ראו כי בושש משה, והם לא רצו להמתין, וכל זה מחמת הספק ברצון. וזה שאמרו: "כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו" - לא ידענו דייקא, בחינת ספקות. והתקון לכל זה, לחזק אמונת הרצון, הוא ליתן צדקה הרבה פעמים, בחינת "נתון תיתן" אפילו מאה פעמים, כי התגברות הבעל דבר

בעניין הטלת הספקות וחלישות אלו הם כמעט בלי שיעור, וצריכין לחזק את עצמו כנגדו בכל פעם, ועיקר ההתחזקות על ידי צדקה (לקוטי הלכות - הלכות ברכות השחר ה' - אותיות ל' ל"ד לפי אוצר היראה - יראה ועבודה - אות ח')

📖 **אך אפים ורב חסד ...** (ל"ד, ו')

לפעמים מתייגע העובד את השם, מחמת שכבר סבל כמה יסורים וכו', ועל ידי זה יכול ליפול לבחינת זקנה דסטרא אחרא ותשות כח, חס ושלוש; על כן צריך להתחזק מאד במידת ארך אפים, להאריך אפו ורוחו על כל היגיעות והכבדות ולהתחיל בכל פעם מחדש; וזה בחינת 'ארך אפים לצדיקים'. וכן גם הרשעים, חס ושלוש, צריכין גם כן להתחזק במידה זאת של ארך אפים, שלא יבלבל אותם רשעתם מלשוב להשם יתברך, ולא ירך לבבם ולא יהיה נחלש דעתם מרובי העוונות שלהם ומהנפילות, שכבר התחילו כמה פעמים קצת בעבודת השם ונפלו, אף על פי כן יבטחו בחסדו הגדול ויאריכו אפם ורוחם על כל מה שעובר עליהם, ויתחזקו בכל פעם להתחיל מחדש, אולי יזכה מעתה לרחם על עצמו לעזב דרכו ומחשבותיו, ולא יהיה זקן וחלוש כח בעיני עצמו לעולם; וזה בחינת 'ארך אפים לרשעים'. ושאר כל המדרגות ממילא כלולין בהם. (לקוטי הלכות - הלכות תפילין ה' - אות ח' לפי אוצר היראה - יראה ועבודה - אות ד')

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב מ"ד)

📖 **ב"ה, ט' שבט תשכ"א.**
יקירי הנערץ והנעים, שלום וחיים וכל טוב.
מעצם תשוקתך אל האמת, הכרחתי אותי לכתוב דברי אמת אלה גם בחלישת כחי. מהר המלט על נפשך, אל תביט אחריך כלל, תהילה לאל יש לנו על מי לסמך, תהילה לאל יש ויש לנו בדור הזה כחו של הבעטלר שהיה בלא ידיים.

ביום הששי של שבעת ימי המשתה היו גם-כן שמחים, והיו מתגעגעים איך לוקחין בכאן את אותו הבעטלר שהיה בלא ידיים, והנה הוא בא ואמר: הנני! הנה באתי אצלכם על החתונה. ונשק אותם ואמר להם, אתם סבורים שאני בעל מוס ביד? אין אני בעל מוס כלל על ידי, רק באמת יש לי כח ביד, רק שאין אני משתמש עם הכח שבידי בזה העולם, כי אני צריך את הכח לעניין אחר, ויש לי הסכמה על זה מן המבצר של מים (פון דאס וואסיריקן שלאס). כי יש מעשה, כי פעם אחת חשק מלך אחד בבת מלכה והשתדל בתחבולות לתפסה עד שעלתה בידו ותפסה. פעם אחת חלם לו לאותו המלך שהיא עמדה עליו והרגה אותו, והקיץ ונכנס החלום בלבו, וקרא לכל פותרי החלומות ופתרו לו כפשוטו, שיתקיים החלום כפשוטו, שהיא תהרג אותו. ולא יכל המלך לתת עצה לנפשו, מה לעשות לה, יהרג אותה - צר לו, ישלחה מעל פניו - זה חרה לו, כי איש אחר יקחנה, וזה חרה לו מאד, כי הוא השתדל אחריה כל-כך ועתה תבוא לידי אחר. וגם אם ישלחה ותבוא לידי אחר, עתה בודאי יכול להתקיים החלום שהיא תהרג אותו, מאחר שהיא אצל אחר. יחזיקנה אצלו - הוא מתיירא מחמת החלום. ולא ידע המלך מה לעשות לה.

בין כך, נתקלקל האהבה שלה אצלו קצת מחמת החלום, ובכל פעם נתקלקל יותר ויותר. וכן גם היא - נתקלקל גם כן האהבה אצלה בכל פעם יותר ויותר, עד שנעשה אצלה שנאה עליו, וברחה מפניו. ושלח המלך אחריה לבקשה, ובאו והגידו לו שהיא נמצאת אצל המבצר של מים, כי יש מבצר של מים ושם הם עשרה חומות זו לפני מו, וכלן של מים, וגם הקרקע שהולכין עליה שם בתוך המבצר הוא גם-כן של מים,

📖 **"עול ה', ולא יודעים כלל"**

וכן יש שם אילנות ופרות הכל של מים, ויפי המבצר וגדל החידוש של זה המבצר אי אפשר לספר, כי בודאי הוא חידוש נפלא מאד מאחר שהוא מבצר של מים; ולכנס בתוך זה המבצר אי אפשר, כי יהיה נטבע במים מי שיכנס בו, מאחר שהוא כולו של מים. והבת מלכה הנ"ל כשברחה, באתה עד אותו המבצר, והייתה הולכת שם סביב אותו המבצר של מים, והלך המלך וחילו לתפסה. כשראתה זאת הבת מלכה ישבה עצמה שתרוץ לתוך המבצר, כי היא רוצה יותר לטבע במים משייתפס אותה המלך ותהיה אצלו, וגם אולי אף-על-פי כן תנצל ותוכל לכנס לתוך המבצר של מים הנ"ל.

כשראה המלך כך שהיא בורחת אל המים, אמר מאחר שהוא כן, על כן צוה לירות אותה, ואם תמות - תמות. והיו יורים אותה, והגיעו אליה כל העשרה מיני חצים שמשוחים בעשרה סמים, והיא ברחת לתוך המבצר ונכנסה לתוכו ועברה דרך השערים של החומות של מים, והיא עברה ונכנסה לתוך כל העשרה חומות של המבצר של מים, עד שבאתה לפנים ונפלה שם ונשארה חלשות. ואני רופא אותה! היינו זה שהוא בלא ידיים הנ"ל. ואני יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות, ואני יכול לחזור ולמשוך ממנה, היינו מן הבת מלכה הנ"ל, כל העשרה מיני חצים, ואני יודע כל העשרה מיני דפיקין על-ידי העשרה אצבעות, כי בכל אצבע ואצבע מעשרה אצבעות יודעין דופק אחד מיוחד מיני דפיקין, ואני יכול לרפאות אותה על-ידי כל העשרה מיני נגינה. ועל כן, אני רופא אותה. נמצא שיש לי כח כזה בידי. ועתה אני נותן לכם זאת במתנה. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד.

אמר רבנו ז"ל, אילו לא ידעתי שום עניין אחר כי אם זאת המעשה של השבעה בפטלורס, היה גם-כן חידוש גדול מאד, כי זאת המעשה היא חידוש נפלא ונורא מאד.

אמר מורנו רבי נתן ז"ל, סוד המעשה זו נעלם מכל העולמות, אך אף-על-פי כן יש לנו רשות לחפש ולבקש בה איזה רמזים מה שנוכל למצא כאשר הבנת מדבריו. והעניין כי הבת מלך היא בחינת נפשות ישראל שנקראת בת מלך, בבחינת "כל כבודה בת מלך פנימה". ותפסה המלך, זה היצר הרע, בחינת "מלך זקן וכסיל", וראה בחלום שתהרגוהו, כי הוא בעצמו רואה ומבין שסוף כל סוף יתגברו נשמות ישראל עליו ויהרגוהו ויעבירוהו מן העולם, בבחינת "ואת רוח הקטמאה אעביר מן הארץ", וחשב עליה מחשבות מה לעשות לה, ועל-ידי זה נתקלקלה האהבה שביניהם, וברחה מלפניו, היינו כי היצר הרע אפילו כשנפש הישראלי כבושה תחתיו, מחמת שרואה שבסוף תתגבר עליו וכו', על-ידי זה הוא מתחיל לחשוב מחשבות על הנפש מה לעשות לה, ועל-

ידי זה נתקלקלה האהבה שביניהם. כי בתחילה היה קצת אהבה והתקשרות בין הנפש הישראלי ובין היצר הרע, כי מעצם גלותה שנכבשה בידו שכחה מעלתה, עד שהיה לה קצת אהבה והתחברות עמו, אבל מחמת שהנפש ראתה והבינה שהוא חושב מחשבות עליה, ורוצה לכלותה לגמרי, חס ושלוש, על-ידי זה מתחילה להתגבר כנגדו ולחשוב איך להמלט ממנו וכו'.

המתפלל עליו תמיד, המעתיק ישראל דב אודעסר

סיפור

(ספר ימי מוהרנ"ת [רבי נתן] - סימן 50)

... אחר פסח רציני לחזור לקהלת-קודש מאהלוב ונסעתי מקודם לקהלת ברסלב, ודברתי הרבה על לב הנגיד ר"מ דפה שהיה מאנשי רבנו זכרנו לברכה שישלח מעות לרבנו זכרנו לברכה לקהלת-קודש נאווריתש, כי הגיעו ממנו אגרות שהוא צריך למעות על הוצאות, וכן עשה ר"מ הנזכר לעיל ושלח לו בערך עשרים וחמשה אדמים לקהלת-קודש נאווריתש כי כן צוה רבנו זכרנו לברכה קודם נסיעתו מביתו שכשירצו לשלוח לו מעות ישלחו לקהלת-קודש נאווריתש אחר כך נסעתי למאהלוב והנה רבנו זכרנו לברכה בנסיעתו הגדולה הנזכרת לעיל היה בקהלת-קודש נאווריתש בימי הפורים, וכפי הנראה מדעתו היה שמשם יסע למרחוק יותר אך אחר כך נמלך בדעתו וחזר משם לקהלת-קודש אוסטררהא, ומאוסטררהא שלח העגלה שלו עם אנשים רבי שמואל וכו' לפה קהלת-קודש ברסלב כדי להביא אשתו לשם שתקבל רפואות אצל הדאקטר גארדע כי היה לה חולאת כבד שמתה בו ורבנו זכרנו לברכה נשאר לבדו בקהלת-קודש אוסטררהא רק ששכרו לו אחד לזמן לשמשו עד שיחזור רבי שמואל מברסלב ובאת אשתו הרבנית עם רבי שמואל הנזכר לעיל לקהלת-קודש אוסטררהא על

שבת הגדול ולא הוטב בעיניה הדוקטור גארדע ואמרה שטוב לפניה להתרפא בזסלב שיש שם דוקטורים גדולים וגם יש לה שם בני משפחה והכרח רבנו זכרנו לברכה לנסוע עמה לקהלת-קודש זסלב תכף אחר שבת, ובא לזסלב סמוך לפסח מאד והכרח לשכור שם דירה, ולא היה שם מי שישמשנו כי-אם רבי שמואל הנ"ל וגם כל עסקי הבית, הכל היה מטל על רבי שמואל הנ"ל כי הִכרח לשכור הבית ולהכין מצות וכל צרכי הפסח הכל ביום אחד, וגודל היסורים והטלטול שהיה להם שם אי אפשר לשער אחר זה נתן השם יתברך בלב אחד מהנגידים דקהלת-קודש זסלב וקיבל את רבנו זכרנו לברכה לביתו עם זוגתו וכל בני ביתו ומסר כל ביתו לפניו בכבוד גדול כי בתחלה ישבו בבית ישן ושבור ששכרו להם כי קודם פסח לא יכלו למצוא דירה כראוי והִכרחו גם לתקן הגג קודם פסח בעצם טרדתם שבאו פתאום סמוך לפסח בעיר נכריה ובודאי יכולים להבין קצת עצם הטלטולים והיסורים שהיה להם אז וכל כוונתו בענין נסיעה זאת ביסורים וטלטולים כאלה עדיין לא נודע כלל:

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - מחשבות והרהורים, יג-יד)

הרהורי ניאוף הם אבי אבות הטמאה, בחינת טמאת מת. וצדקה מצלת מהם. ואף-על-פי-כן אסור לסמוך על זה ולהרבות שיחה עם הנשים, חס ושלוש, רק מה שמִכרח לדבר עמהם אינו מזיק לו על-ידי זכות וכח הצדקה (לקוטי מוהר"ן א', סימן רמ"ב).

יש הרהורים שנמשכין מקליפה כזאת, שקשה מאד להנצל מהם, ואף אם יעצים עיניו, אף-על-פי-כן בכל צד שיפנה תזדמן לו. וצדקה מצלת מהם (שם).

... אנה השם, מלא רחמים, ורב חסד ואמת, חמל עלינו והצילנו מסטרא דמותא, מהרהורי ניאוף, שהם נקראים סטרא דמותא והם מרים ממוות, והם נקראים אבי אבות הטמאה. חומל דלים, חושב מחשבות לבל ידח ממך נדח. הצילנו מהם, שמרנו מהם, רחם על חלושי כח כמונו היום בדור הזה, בעקבות משיחא, אשר ירדנו מטה מטה באין עוזר וסומך, טבענו ביוון מצולה ואין מעמד באנו במעמקי מים ושיבלת שטפתנו. חוסה עלינו כִּרְב רחמיק, ותן לנו חנינה ולא נאבד, ותן לנו כח להכניע ולשבר ולגרש ולבטל אריך אנפין דקליפה מעלינו ומעל גבולנו, ולא יבא עלינו שום הרהור רע הנמשך משם. בצדקתך תחיינו ותוציא מצרה נפשנו, כי אתה לבד יודע מי ומי עומדים עלינו בכל-עת ובכל יום ובכל שעה, על כל החפצים לשוב אליך ולהתקרב אליך, שמתגברים על כל אחד ואחד ביחוד בהתגברות גדול מאד, ורודפים אחרינו "כאשר ירדף הקורא בהרים. גדול העצה ורב העלילה" רחם על פלטה הנשאת והצילנו ממוות ופדנו משחת, "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי". ותשפיע עלינו עצות קדושות אמתיות בכל-עת, באפן שנוכח להנצל באמת מכל מיני הרהורים שבעולם, ולא יעלו ולא יבואו על לבנו כלל, ונוכח לקדשת המחשבה באמת. מחיה מתים ברחמים רבים, הקיימו ונחיה באור פניך, ונחיה ולא נמות מיתת עולם, חס ושלוש:

זכנו ברחמיק הרבים, להרבות בצדקה לשמך לבד באמת, ובזכות הצדקה דקדשה תצילנו ממוות, שהם ההרהורים רעים שנקראים טמאת מת, כמו שכתוב, וצדקה תציל ממוות. ותשמרני תמיד שלא אהיה מערב בין הנשים ולא ארבה שיחה עמהם, ואפילו עם אשתי אמעט בשיחה בכל מה דאפשר. ומה שמִכרח לדבר עמהם לפעמים, תגן בעדי ותשמרני ברחמיק שלא אהיה נלכד על-ידי-זה, חס ושלוש, בשום הרהור רע, חס ושלוש. ותצילני מהסתכלות רעים ומהרהורים רעים, ולא אתור אחר לבבי ואחר עיני. עזרנו כי עליך נשענו, כי אין לנו על מי להישען כי אם על אבינו שבשמים. "הצילני מטיט ואל אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי מים. אל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה. פנה אלי וחנני תנה עֵזך לעבדך והושיעה לבן אמתך. עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני. אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך..." (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה ע"ח)

www.nanach.org